

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет права та міжнародних відносин

ПРАВА ЛЮДИНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

- **Збірник**
наукових праць
за матеріалами круглого столу

16 грудня 2016 року

Островська Б.В. ПРАВО НА ЖИТТЯ ЯК ОСНОВОПОЛОЖЕННЕ НЕВІД'ЄМНЕ ПРИРОДНЕ ПРАВО ЛЮДИНИ	102
Богашов О.А. МІСЦЕВІ ВИБОРИ 2015 РОКУ: ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОГО СУПРОВОДУ	106
Кравченко О.С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ	110
Гоголь Б.М. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТА ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН	116
Чернега В.М. ДИФЕРЕНТНИЙ АСПЕКТ ПРИНЦИПУ СПРАВЕДЛИВОСТІ В СІМЕЙНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	118
Чуркін О.В. ПІДСТАВИ ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНИМИ ПОЛОЖЕНЬ КРЕДИТНОГО ДОГОВОРУ	119
Байталюк О.М. КОРУПЦІЯ ТА ХАБАРНИЦТВО У СФЕРІ ОСВІТИ, ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	121
Михайлюк Я.Б. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	122
Гуц Н.Г. ЗМІСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ПРОФСПІЛКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ	123
Обловацька Н.О. АДВОКАТУРА — СУЧАСНИЙ ПРАВОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	124

Мацегорін А.О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ВІДСОТКІВ ЗА ГРОШОВИМ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМ	148
Кравчук К.Г. СУДОВІ АКТИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ: ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	152
Почепцов Ю.В. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ	157
Ващенко А.М. СТАН ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ГРОМАДЯН НА УЧАСТЬ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ	161
Павлушко О.О. ПРЕДСТАВНИЦТВО У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ	165
Болюх І.П. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ «ЗАГАЛЬНОГО ПРАВА»	170
Лизогуб К.О. РОЗВИТОК ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНИТАРНОЇ ДОПОМОГИ НА ЗАСАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ	173
Полякова І.М. МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ, ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, УЧАСНИКІВ АТО	177
Ірко А.С. ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ	182

Зважаючи на те що у законодавстві ЄС закріплюються основні засади правового регулювання надання послуг адміністративними органами, національне законодавство кожної держави — члена ЄС характеризується власними особливостями в означеній сфері. Право громадян на отримання послуг загального інтересу міститься у конституційних актах багатьох держав — членів ЄС, проте окремих законодавчих актів, які регулювали б виключно сферу адміністративних послуг, що має місце в Україні, у них не спостерігається. Зазвичай регулювання порядку надання адміністративних послуг здійснюється кодифікованими нормативно-правовими актами, що поширюють свою дію на весь спектр адміністративно-процедурних відносин, у тому числі на сферу адміністративних послуг.

Особливістю правового регулювання надання адміністративних послуг у країнах ЄС, окрім іншого, є вагоме значення локального нормативно-правового регулювання досліджуваної сфери, адже органи місцевого самоврядування забезпечують надання адміністративних послуг з урахуванням місцевих особливостей, що спрямоване на найоптимальніше задоволення потреб мешканців окремого адміністративно-територіального утворення.

Підсумовуючи вищевикладене, необхідно зазначити, що правове регулювання надання адміністративних послуг в ЄС характеризується такими особливостями, як: закріплення основ правового регулювання послуг загального інтересу на рівні законодавства ЄС та судової практики Суду ЄС, відсутність на законодавчому рівні окремого нормативно-правового акту щодо регулювання адміністративних послуг або послуг загального інтересу в країнах — членах ЄС та широкий обсяг повноважень органів місцевого самоврядування щодо вирішення питань підвищення якості надання послуг загального інтересу на локальному рівні.

Законодавство європейських країн, що регулює надання послуг адміністративними органами, містить багато позитивних новацій, які доцільно використати в рамках удосконалення правового регулювання надання адміністративних послуг в Україні. Окрім того, важливе значення для удосконалення практики надання адміністративних послуг в Україні має використання досягнень інформаційних технологій, удосконалення електронного урядування, посилення участі громадян у прийнятті рішень органів публічної адміністрації, що відображено у законодавстві країн ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. — Режим доступу : www.minjust.gov.ua/file/23491. — Назва з екрана.
2. Справа С-280/00, Альтмарк Транс ГмбХ та Регірунгспрезідум Магдебург проти Нахверкерсгезельшафт Альтмарк ГмбХ, [2003] ECR-I-7747 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/HTML/?isOldUri=true&uri=CELEX:62000CJ0280>
3. A Quality Framework for Services of General Interest in Europe [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://ec.europa.eu/services_general_interest/docs/comm_quality_framework_en.pdf
4. Matei L., Matei A. Behaviour and action: citizens vs. public Services [Електронний ресурс] / L. Matei, A. Matei // MPRA Paper No 26787. — 2010. — Режим доступу : http://mpra.ub.uni-muenchen.de/26787/2/MPRA_paper_26787.pdf

*Гуц Н.Г.,
викладач кафедри
публічного та приватного права
Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка*

ЗМІСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ
ПРОФСПІЛКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ

Цивільний кодекс України (ЦК України) не дає визначення поняття «юридична особа», проте ст. 80 ЦК України, яка має назву «Поняття юридичної особи», містить вказівку на деякі характерні ознаки цього поняття. Юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку, яка наділяється цивільною правоздатністю і дієздатністю, може бути позивачем та відповідачем у суді. Таким чином, правова доктрина традиційно виділяє чотири основні ознаки юридичної особи, кожна з яких є необхідною, а всі у сукупності — достатніми, щоб

організація могла бути визнана суб'єктом цивільного права, тобто юридичною особою [1].

Відповідно до зазначеного вище профспілка, об'єднання профспілок, які набувають права юридичної особи з моменту затвердження статуту (положення), також мають право володіти власним майном. Ст. 34 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» зазначає, що профспілки, їх об'єднання можуть мати у власності кошти та інше майно, необхідне для здійснення їх статутної діяльності.

Право власності профспілок, їх об'єднань виникає на підставі придбання майна за рахунок членських внесків, інших власних коштів, пожертвувань громадян, підприємств, установ та організацій або на інших підставах, не заборонених законодавством; передачі їм у власність коштів та іншого майна засновниками, членами профспілки, державними органами або органами місцевого самоврядування. Також профспілки, їх об'єднання мають право власності на кошти та майно, придбане в результаті господарської діяльності створених ними підприємств та організацій [2].

О.М. Соловійов зазначає, що право власності профспілок України, які є різновидом права власності непідприємницьких товариств як юридичних осіб приватного права, виступає структурним елементом права приватної власності [3]. Незважаючи на те що право приватної власності є непорушним, з боку держави відбувається постійне втручання в господарську діяльність профспілкових організацій України.

Право власності профспілкових організацій було закріплене законами СРСР «Про громадські об'єднання» від 9 жовтня 1990 р. та «Про професійні спілки, права і гарантії їхньої діяльності» від 10 грудня 1990 р. Закон України «Про власність» від 7 лютого 1991 р. визнав професійні спілки суб'єктами права колективної власності й визначив перелік об'єктів, що можуть бути у їхній власності. У радянський період і в незалежній Україні до 1 січня 2004 р. майно за державними підприємствами закріплювалось на праві «повного господарського відання». Із дня набуття чинності Господарського кодексу України майно закріплюється за підприємствами незалежно від форми їх власності на праві «господарського відання».

Правовий аналіз, який було здійснено Інститутом держави і права ім. В.М. Корецького Національної академії наук України,

вказує на те, що правовий зміст терміна «відання», що вживався в колишніх СРСР та Українській РСР стосовно керування, управління підприємствами, установами й організаціями, не має законодавчого трактування в чинному законодавстві України. Деякі фахівці розглядають його як оперативне управління чи повне господарське відання.

Проте, якщо звернутися до ст. 19 Конституції (Основного Закону) Української Радянської Соціалістичної Республіки в редакції 1937 р., то можна дійти висновку про те, що основним змістом відання є не окремо виділені відносини власності, а керування (управління) підприємствами, установами й організаціями без будь-яких обмежень. Як відомо, в УРСР керування передбачало всі права щодо володіння, користування і розпорядження майном цих юридичних осіб, що сучасним законодавством України трактується як право власності.

О.А. Підпригора зазначає, що зміст суб'єктивного права власності громадських організацій полягає у тому, що профспілкові та інші громадські організації володіють, користуються і розпоряджаються майном, яке належить їм на праві власності, відповідно до їхніх статутів (положень). Право розпорядження майном, що є власністю громадських організацій, належить виключно цим громадським організаціям.

Щодо майна профспілкових організацій, то джерела, порядок формування і використання коштів профспілкового бюджету визначаються статутами профспілок. Фінансова діяльність профспілок, що здійснюється відповідно до їх статутів, за винятком комерційної діяльності, не контролюється державою. Джерела доходів підприємств і організацій, що належать профспілкам, розміри одержаних ними коштів і сплата податків контролюються державними фінансовими органами і податковими інспекціями [4].

Серед конституційних основ правового господарського порядку, що визначені ч. 2 ст. 5 Господарського кодексу України, передбачено забезпечення державою захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, право кожного володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, непорушність права приватної власності, недопущення протиправного позбавлення власності, визнання і дія в Україні принципу верховенства права. Правовий режим власності в Україні, згідно з п. 7 ст. 92 Конституції України, визначається виключно законами України [5].

Таким чином, Федерація профспілок України є законним власником належного їй майна, право власності на нього підтверджено відповідними державними актами та Конвенцією Міжнародної організації праці «Про свободу асоціації та захист права на організацію» № 87, відповідно до якої організації працівників мають право вільно організовувати свою діяльність і формулювати свою програму дій, а державна влада утримується від будь-якого втручання, здатного обмежити це право або зашкодити його законному здійсненню [6, 67].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.
2. Про професійні спілки, права і гарантії їхньої діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 45 — Ст. 397.
3. Право власності в Україні : навч. посіб. / О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова, О.А. Підпригора ; за заг. ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. — К. : Юрінком Інтер, 2000. — 816 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18, 19-20, 21-22. — Ст. 144.
5. Конвенція Міжнародної організації праці «Про свободу асоціації та захист права на організацію» № 87 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/993_125
6. Соловйов О.М. Право власності профспілок: місце в системі права власності України / О.М. Соловйов // Правничий часопис Донецького університету. — 2000. — № 2 (5). — С. 66–70.

Обловацька Н.О.,
старший викладач
кафедри публічного та приватного права
Факультету права та міжнародних відносин
Київського університету імені Бориса Грінченка

АДВОКАТУРА — СУЧАСНИЙ ПРАВОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

В конституціях значної кількості країн держави визначаються демократичними та правовими. При цьому існування правової держави залежить від розвитку громадянського суспільства, яке є системою самостійних і незалежних від держави суспільних інститутів та відносин. Провідним правовим інститутом громадянського суспільства в Україні є особливий інститут, який відіграє важливу роль у здійсненні захисту, представництва та наданні інших видів правової допомоги. Ст. 1312 Конституції України передбачає, що для надання професійної правничої допомоги в нашій країні діє адвокатура [1].

В усіх цивілізованих країнах світу інститут адвокатури ґрунтується на декількох принципах, зокрема таких:

1) адвокатура — інститут громадянського суспільства, головною метою якого є захист фізичних та юридичних осіб від держави. Тому адвокат як незалежний юрист, практикуючи індивідуально чи разом зі своїми колегами, забезпечує себе за допомогою гонорарів від своїх клієнтів;

2) професійний обов'язок кожного адвоката — брати участь у наданні безкоштовної юридичної допомоги малозабезпеченим громадянам;

3) адвокатська діяльність ґрунтується на особливих, довірчих, конфіденційних відносинах між адвокатом і клієнтом, що охороняються не лише законом, але й нормами професійної моралі. Водночас ці стосунки знаходяться під загрозою зловживань як з боку недобросовісних адвокатів, так і з боку недобросовісних клієнтів. Зважаючи на специфіку адвокатської діяльності, вона знаходиться під контролем професійних асоціацій адвокатів, які відіграють, як